

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

Guideline of the Development of Strategic Leadership of School Administrators in
Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office Zone 2

สุพรรณิ ศรีโท¹ และ กฤษณก ดวงชาตม²

Supanee Sritho¹ and Kritkanok Duangchatom²

^{1,2}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

^{1,2}Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

¹E-mail : supanee1429@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-2188-0428>

²E-mail : Thekong-123@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-3540-0783>

Received 05/05/2023

Revised 09/05/2023

Accepted 15/05/2023

บทคัดย่อ

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นรูปแบบของผู้นำที่นำความเจริญก้าวหน้ามาสู่องค์กรเป็นเรื่องของผู้บริหารระดับสูงและการเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์นี้มีความหมายคล้ายกับการเป็นผู้นำแบบมุ่งเน้นเป้าหมาย ซึ่งเป็นผู้นำที่สามารถจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยรางวัลอันเกิดจากการบรรลุผลสำเร็จในงานหรือผู้นำเชิงปฏิรูป ซึ่งเป็นกระบวนการนำเพื่อการเปลี่ยนแปลงมากกว่าการคงที่ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา การศึกษาครั้งนี้ศึกษาในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 การวิจัยกำหนดเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง 338 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา แล้วสรุปเป็นความเรียง ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพปัจจุบันของแนวทางภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการประเมิน ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา; ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์

Abstract

Strategic Leadership is a style of leadership that brings progress to an organization, it is about senior management and strategic leadership similar to goal-oriented leadership. A leader who can motivate subordinates with rewards for accomplishment, or regenerative leadership, a process leading to change rather than static. This research aims to 1) study the current conditions, the desirable conditions, and the needs of strategic leadership of educational institution administrators. And 2) to study the approaches for developing strategic leadership of educational institution administrators. This study was conducted in the area of Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 2. The research is divided into 2 phases: Phase 1 studying current conditions, desirable conditions, and needs of strategic leadership of school administrators. A sample of 338 people using a simple random sampling method. The research tool was a questionnaire with an estimation scale. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, and standard deviation. And phase 2, is a study on the development of strategic leadership for educational institute administrators. The target group is 9 experts by interviewing. And then analyzed in terms of content and summarized as an essay. The results of the research were as follows: (1) The current state of the strategic leadership approach of school administrators as a whole was at a high level. And desirable condition overall, it was at the highest level. And (2) The results of the study of the development guidelines for the strategic leadership of school administrators. By assessment examine the suitability and feasibility of the strategic leadership development approach of school administrators. Overall, there was a high level of appropriateness.

Keywords: Developmental Guideline; Strategic Leadership

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจและวัฒนธรรม โดยเฉพาะการพัฒนาบุคคลต้องอาศัยกระบวนการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ การศึกษาช่วยสร้างความรู้ ความคิด ทักษะ เจตคติ ใ้มนุษย์รู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อมที่อาศัย แล้วนำความรู้ความเข้าใจมาใช้ในการแก้ไขปัญหา รวมทั้ง สร้างสรรค์ชีวิตและสังคมให้ดียิ่งขึ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ โดยเน้นคุณธรรม ความรู้ และกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาที่ทุกคนในสังคม มีความใฝ่รู้พร้อมที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ การปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้

[814]

Citation:

สุพรรณิ ศรีโท และ กฤษณก ดวงชาตม. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2.

วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (3), 813-834.

Sritho, S., & Duangchatom, K., (2023). Guideline of the Development of Strategic Leadership of School Administrators in Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office Zone 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (3), 813-834; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.165>

ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพโดยมีเป้าหมายหลักเพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยอย่างทั่วถึง (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2551) กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้มีนโยบายในการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาโดยการปฏิรูปการศึกษา กำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษา คือ ปฏิรูปสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา หลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา (วิโรจน์ สารรัตน์, 2553) ซึ่งนำโดยผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำพาองค์กรสู่เป้าหมายที่สำเร็จ

การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากภาวะผู้นำเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดผลลัพธ์เชิงประจักษ์ ซึ่งความสำเร็จขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพหรือประสิทธิผลแล้วแต่ขึ้นอยู่กับภูมิปัญญา ความคิด อ่าน และแนวปฏิบัติที่สร้างสรรค์ของผู้นำในองค์กรทั้งสิ้น (วรรณฤติ มณฑลจรัส และ อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์, 2560) ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะพัฒนาและนำสถานศึกษาสู่ความสำเร็จ จึงจำเป็นต้องมีความสามารถรอบด้าน มีความคิดเชิงปฏิวัติเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่และมีวิสัยทัศน์กว้างไกลที่ชัดเจนในการนำพาองค์กรให้ก้าวไปข้างหน้าและมีการบริหารงานภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการปกครองที่มีความเสมอภาค มีความสุขในการทำงานสามารถจูงใจให้ผู้ร่วมงานทุกคนร่วมมือและร่วมใจกันปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี (สุวิมล มธูรส และคณะ, 2562)

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leadership) เป็นรูปแบบของผู้นำที่นำความเจริญก้าวหน้ามาสู่องค์กรเป็นเรื่องของผู้บริหารระดับสูงและการเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์นี้ก็มีความหมายคล้ายกับการเป็นผู้นำแบบมุ่งเน้นเป้าหมาย ซึ่งเป็นผู้นำที่สามารถจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยรางวัลอันเกิดจากการบรรลุผลสำเร็จในงานหรือผู้นำเชิงปฏิรูป ซึ่งเป็นกระบวนการนำเพื่อการเปลี่ยนแปลงมากกว่าการคงที่ ดังนั้น ผู้นำเชิงกลยุทธ์ จึงต้องสนใจจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายขององค์กรเป็นอย่างมาก การเป็นผู้นำที่มุ่งเน้นเป้าหมายต้องอาศัยการประเมินที่เป้าหมายและคุณค่าขององค์กร รวมทั้งกำหนดทิศทางขององค์กรที่จะเดินไปและให้อำนาจแก่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานด้วย (รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2551) ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นหลักการบริหารที่เรียกว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายของสถานศึกษาและนำไปปฏิบัติเพื่อให้สถานศึกษาก้าวไปในทิศทางที่เหมาะสมเป็นหัวใจของการบริหาร โดยผู้บริหารจะต้องมีการวางแผนที่ชาญฉลาด กำหนดแผนที่แตกต่างจากผู้อื่น แต่เป็นความแตกต่างเชิงสร้างสรรค์ เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางให้สถานศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ (ภารดี อนันต์นาวิ, 2555)

ผู้นำเป็นบุคคลสำคัญในองค์กรมีบทบาทในการบริหารงานภายใต้เงื่อนไขปัจจัยของสภาวะที่อยู่รอบด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ผู้นำจำเป็นจะต้องมีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ เพื่อนำพาองค์กรไปสู่

ความได้เปรียบในการแข่งขัน สอดคล้องกับแนวคิดภาวะผู้นำตามหลักพระพุทธศาสนา มีหลักธรรมที่นำมาประยุกต์และบูรณาการเพื่อส่งเสริมให้เกิดคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหาร ตามหลักทฤษฎีปาปนิกสูตร ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ จักขุมา เป็นผู้วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความสามารถในการวางแผนและฉลาดในการใช้คน วิรุโธ เป็นผู้ชำนาญในงาน รู้จักวิธีการ ไม่บกพร่องในหน้าที่ที่ตนได้รับผิดชอบ และ นิสสยสัมปันโน เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และได้รับความเชื่อถือจากผู้อื่น (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง, 2562) การขับเคลื่อนระบบการศึกษาให้ไปสู่ความสำเร็จที่เป็นรูปธรรมนั้นผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง จำเป็นจะต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ และเป็นผู้ที่มีคุณธรรม มีความพร้อมที่จะนำการศึกษาสู่การเปลี่ยนแปลงเพื่อเป็นองค์กรการศึกษาแห่งอนาคต (ธีรพจน์ แบนเนียน และคณะ, 2565) ดังนั้น ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำต้องใช้ในการโน้มน้าวใจบุคคลให้ปฏิบัติงานและช่วยให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ณิรดา เวชญาลักษณ์, 2560)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งของการบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อระดมความคิดจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้อำนวยการกลุ่มทุกกลุ่ม ครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก โดยใช้เทคนิค SWOT ANALYSIS เพื่อพิจารณาค้นหาจุดอ่อน จุดแข็ง อุปสรรค และโอกาสขององค์กรว่าเป็นอย่างไรและควรพัฒนาไปในทิศทางใด รวมทั้งศึกษากรอบนโยบาย กรอบเป้าหมายของผลผลิตหลักที่ต้องการของหน่วยงานต้นสังกัด และกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายการให้บริการ กลยุทธ์ โครงการกิจกรรม ที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับนโยบายของหน่วยเหนือที่เกี่ยวข้อง โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมจากผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีความรู้ความสามารถบนข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุม ถูกต้องเป็นปัจจุบัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2, 2561)

จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ต้องการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น และประสบความสำเร็จไปสู่ เป้าหมายที่กำหนดไว้นั้น ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง จึงจะสามารถนำองค์กรสู่เป้าหมายที่สำเร็จได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งระยะในการศึกษาเป็น 2 ระยะ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 241 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,598 คน จำนวนทั้งสิ้น 2,839 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ปีการศึกษา 2564 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 338 คน จากนั้นคิดสัดส่วนร้อยละ 50 เฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาทั้งหมดของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เท่านั้น แล้วเทียบอัตราส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนแต่ละอำเภอ จึงได้ผู้บริหารสถานศึกษาทั้งหมด 120 คน และครูผู้สอน จำนวน 218 คน

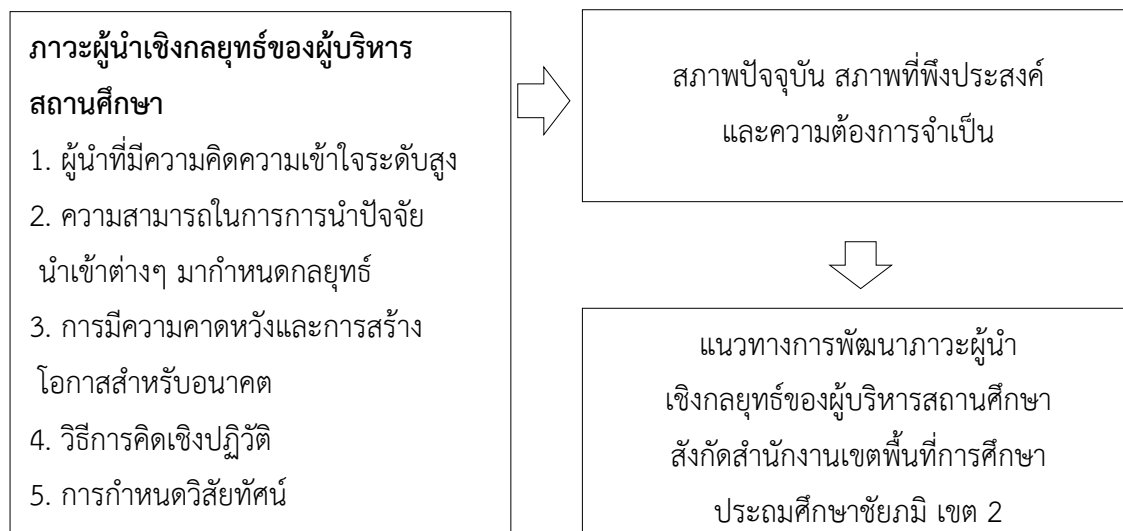
ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

1. ด้านกลุ่มเป้าหมายและผู้ทรงคุณวุฒิ

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยทำการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้กลุ่มเป้าหมายจำนวน 9 คน ประกอบด้วย บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครูผู้สอน จำนวน 3 คน

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ตามกรอบแนวความคิดของ เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2556) , เกศรา สิทธิแก้ว (2558), นวลจันทร์ จุลทนพ (2559), เยาวรินทร์ ยัมรอด (2559), คมกริช พรหมสิน (2560), ชนัญ พรหมศรี (2560), มนสิชา ธรรมรักษ์ (2561) และสมคิด นาคขำ (2561), พบว่า มีองค์ประกอบเชิงทฤษฎี จำนวน 5 องค์ประกอบ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง: ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 241 คน และครูผู้สอนจำนวน 2,598 คน จำนวนทั้งสิ้น 2,839 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ปีการศึกษา 2564 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 338 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย: เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ทำงาน และตำแหน่ง

ตอนที่ 2 รายการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล: การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเป็นค่าความถี่และร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดเกณฑ์ให้คะแนนสอบถามตามเกณฑ์ต่อไปนี้

มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มากที่สุด ค่าคะแนน 5 คะแนน

มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มาก ค่าคะแนน 4 คะแนน
มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ปานกลาง ค่าคะแนน 3 คะแนน
มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์น้อย ค่าคะแนน 2 คะแนน
มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์น้อยที่สุด ค่าคะแนน 1 คะแนน
นำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีการแปลความหมาย ดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

4.51-5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มาก

2.51-3.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์น้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์น้อยที่สุด

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ในขั้นตอนที่ 1 แล้วนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็น ซึ่งเป็นเชิงอธิบายแบบมีแบบแผนโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยพัฒนามาจากการจัดลำดับความสำคัญของผลการวิเคราะห์ โดยเรียงค่าจากมากไปหาน้อย แล้วนำมาเป็นประเด็นกำหนดข้อคำถามในการสัมภาษณ์ ซึ่งประเด็นคำถามประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป และความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาผลของความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 3 (ร่าง) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ขั้นตอนที่ 4 การประเมิน ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย: เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ซึ่งกำหนดค่าคะแนน เป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล: การวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

4.51 - 5.00 หมายความว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายความว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายความว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายความว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายความว่า มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ตารางที่ 1 ค่าความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกเป็นสถานภาพ

สถานภาพ		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	210	62.13
	หญิง	128	37.87
	1-5 ปี	72	21.30
ประสบการณ์ทำงาน	6-10 ปี	39	11.55
	11-15 ปี	139	41.12
	16 ปีขึ้นไป	88	26.03
ตำแหน่ง	ผู้บริหารสถานศึกษา	120	35.50
	ครูผู้สอน	218	64.50
รวม	338	338	100.0

จากตารางที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกเป็นสถานภาพ พบว่า ด้านเพศ แบ่งออกเป็นเพศชาย จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 62.13 และเพศหญิง จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 37.87 ด้านประสบการณ์ทำงาน มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 1-5 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 21.30 มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 11.55 มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 41.12 และมีประสบการณ์ทำงาน 16 ปีขึ้นไป จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 26.03 โดยด้านตำแหน่ง เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 35.50 และ ตำแหน่ง ครูผู้สอน จำนวน 218 คิดเป็นร้อยละ 64.50

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ที่	ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ลำดับความต้องการจำเป็น	
		($\bar{X}$)	S.D	แปลผล	($\bar{X}$)	S.D.	แปลผล	PNI _{Modified}	ลำดับ
1	ผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง	3.96	1.13	มาก	4.47	0.70	มาก	0.129	2
2	ความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์	4.04	1.08	มาก	4.51	0.66	มากที่สุด	0.116	4
3	การมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต	4.00	1.11	มาก	4.50	0.63	มาก	0.124	3
4	วิธีการคิดเชิงปฏิกิริยา	4.01	1.10	มาก	4.53	0.62	มากที่สุด	0.132	1
5	การกำหนดวิสัยทัศน์	4.19	0.88	มาก	4.50	0.68	มาก	0.072	5
ภาพรวม		4.04	1.06	มาก	4.51	0.65	มากที่สุด	0.114	

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของแนวทางภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 4.04, S.D. = 1.06) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 4.19, S.D. = 0.88) รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ ($\bar{X}$ = 4.04, S.D. = 1.08) ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิกิริยา ($\bar{X}$ = 4.01, S.D. = 1.10) ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 1.11) และด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง ($\bar{X}$ = 3.96, S.D. = 1.13) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิกิริยา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.62) รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.66) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.68) ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.63) และด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ

ความต้องการจำเป็นของแนวทางภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.114 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิกิริยา มีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{Modified} = 0.132$) รองลงมาคือ ด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง ($PNI_{Modified} = 0.129$) ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ($PNI_{Modified} = 0.124$) ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ ($PNI_{Modified} = 0.116$) และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ($PNI_{Modified} = 0.072$) ตามลำดับ

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ตารางที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	ความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$)
ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิกิริยา	0.132
1. ศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และนำมาพัฒนา ปรับปรุง	0.196
2. การปฏิบัติงานคำนึงถึงวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา และศีลธรรมของชุมชน	0.184
3. ความสามารถในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการ ผลผลิตทั้งทางปริมาณและคุณภาพ	0.160
ด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง	0.129
4. ผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและใช้วิธีประชาธิปไตยแก้ปัญหา	0.172

5. ใช้วิธีบูรณาการความคิดที่หลากหลายของครูเพื่อร่วมกันบริหารโรงเรียน	0.152
6. สามารถสรุปข้อมูลเกี่ยวกับครู การจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียนพื้นฐานของนักเรียน และงบประมาณเพื่อนำไปกำหนดทิศทางขององค์กร	0.152
ด้านความคาดหวัง และสร้างโอกาสสำหรับอนาคต	0.124
7. คำนึงถึงความเสี่ยงในการปฏิบัติงานตามแผนงาน และมีความเหมาะสมกับเวลา	0.172
8. การกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา ที่จะเกิดขึ้นในโรงเรียนอย่างชัดเจน	0.157
9. กำหนดสภาพที่คาดหวัง วิธีปฏิบัติ และวิธีการ และเป้าหมายความสำเร็จของการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน	0.151
ด้านการนำปัจจัยต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์	0.116
10. การนำข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ ของการดำเนินงานทุกกิจกรรมในปีที่ผ่านมาเพื่อพัฒนาและพิจารณากำหนดกลยุทธ์ในการทำงาน	0.168
11. นำอุปสรรคหรือสภาพการณ์ภายนอกที่ไม่เอื้อต่อการดำเนินงานของโรงเรียนทั้งปัจจุบันและอนาคตมาพิจารณาเพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการทำงาน	0.153
12. การนำจุดอ่อนภายในของโรงเรียนมาพิจารณาเพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการทำงาน	0.129
ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์	0.072
13. กำหนดวิสัยทัศน์ที่เชื่อมโยงปัจจุบันและอนาคต	0.157
14. กำหนดวิสัยทัศน์ที่มุ่งส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน	0.119
15. กำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ และนำไปสู่การกำหนดทิศทางที่จะปฏิบัติได้จริง	0.111

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ในระยะที่ 1 โดยเรียงด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุดไปหาน้อยสุด พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิวัติ ($PNI_{Modified} = 0.132$) รองลงมา คือ ด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจในระดับสูง ($PNI_{Modified} = 0.129$) ด้านความคาดหวัง และสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ($PNI_{Modified} = 0.124$) ด้านการนำปัจจัยต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ ($PNI_{Modified} = 0.116$) และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ($PNI_{Modified} = 0.111$) ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ในขั้นตอนที่ 1 พบว่า ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิวัติ มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด ดังนั้น จึงนำประเด็นที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุดมาสัมภาษณ์สร้างเป็น

ประเด็นข้อคำถาม แต่ทั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จึงแบ่งเนื้อหาในการสัมภาษณ์ออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ 1) ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิกิริยา 2) ด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง 3) ด้านความคาดหวัง และสร้างโอกาสสำหรับอนาคต 4) ด้านการนำปัจจัยต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ และ 5) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) คือ ผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามที่มีมาตรฐานเดียวกันหรือมีข้อความเดียวกัน ซึ่งสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ขั้นตอนที่ 3 (ยกร่าง) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ตรวจสอบยืนยันและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 4 ผลการประเมิน ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

รายการประเมิน	ความเหมาะสม		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.	
หลักการและเหตุผล						
1. ระบุความสำคัญของหลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ได้อย่างชัดเจน	4.43	.78	มาก	4.57	.78	มากที่สุด
2. ระบุปัญหา สาเหตุของปัญหาหรือระบุสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากความสำเร็จของหลักสูตรการพัฒนาได้อย่างชัดเจน	4.71	.48	มากที่สุด	4.43	.53	มาก
3. มีการนำ หลักการ ทฤษฎี แนวคิด และเหตุผล ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการพัฒนาได้อย่างเหมาะสม	4.57	.53	มากที่สุด	4.86	.37	มากที่สุด
รวม	4.57	.59	มากที่สุด	4.62	.56	มากที่สุด
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร						
4. ระบุสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม	4.43	.78	มาก	4.57	.53	มาก
5. วัตถุประสงค์สอดคล้องกับหลักการและเหตุผล	4.14	.90	มาก	4.43	.78	มาก

รายการประเมิน	ความเหมาะสม		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.	
6. ระบุความสำเร็จของหลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ได้อย่างเหมาะสม	3.86	1.46	มาก	4.43	.78	มาก
รวม	4.14	1.04	มาก	4.47	.69	มาก
เนื้อหาหรือรายละเอียดของหลักสูตร						
7. เนื้อหาของหลักสูตรการพัฒนามีความกระชับทำความเข้าใจได้ง่ายและมีความชัดเจนทุกขั้นตอน	4.14	0.90	มาก	4.86	.37	มากที่สุด
8. เนื้อหาโดยรวมมีประโยชน์มากต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	4.14	.90	มาก	4.71	.48	มากที่สุด
9. มีคำชี้แจง กระบวนการ ลำดับขั้นตอน ที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง	4.57	.53	มากที่สุด	4.57	.53	มากที่สุด
10. สำนวนภาษาที่ใช้ อ่านเข้าใจง่าย และภาษาที่ใช้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การใช้ภาษา	4.00	1.00	มาก	3.57	.53	มาก
รวม	4.21	.83	มาก	4.43	.47	มาก
เทคนิคหรือวิธีดำเนินการ						
11. มีเทคนิคการดำเนินงานที่แปลกใหม่	4.29	.75	มาก	4.00	.57	มาก
12. มีขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นระบบ	4.29	.48	มาก	4.57	.53	มากที่สุด
13. มีวิธีดำเนินการที่หลากหลาย ได้รับความสนใจของผู้เข้ารับการพัฒนาได้ดี	3.86	.69	มาก	4.71	.48	มากที่สุด
รวม	4.15	.64	มาก	4.42	.52	มาก
สื่อ กิจกรรม ระยะเวลา						
14. ระยะเวลามีความเหมาะสม	4.14	.90	มาก	4.57	.53	มากที่สุด
15. มีสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย	4.43	.53	มาก	4.71	.48	มากที่สุด
16. มีกิจกรรมให้ผู้เข้ารับการพัฒนาดำเนินการปฏิบัติร่วมกัน และนำเสนอผลงาน	4.14	.69	มาก	4.14	.90	มาก
รวม	4.23	.71	มาก	4.47	.63	มาก

[825]

Citation:

สุพรรณิ ศรีโท และ กฤษณก ดวงชาตม. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (3), 813-834.

Sritho, S., & Duangchatom, K., (2023). Guideline of the Development of Strategic Leadership of School Administrators in Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office Zone 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (3), 813-834; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.165>

รายการประเมิน	ความเหมาะสม		แปลผล	ความเป็นไปได้		แปลผล
	$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.	
การประเมินผล						
17. ระบุสิ่งที่ต้องการประเมินได้อย่างชัดเจน	3.86	0.90	มาก	4.57	0.53	มากที่สุด
18. ประเมินความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการพัฒนาได้อย่างเหมาะสม	4.14	0.69	มาก	4.71	0.48	มากที่สุด
รวม	4.00	0.79	มาก	4.64	0.77	มากที่สุด
แนวทางในการพัฒนาตามหลักสูตร						
19. เมื่อผู้บริหารได้ศึกษาหลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์หรือปรับใช้ในการพัฒนาองค์กรได้อย่างเข้าใจและเหมาะสม	4.57	0.53	มาก	4.71	0.48	มากที่สุด
20. มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ที่ผู้บริหารจะใช้ในการนำองค์กรอย่างมีวิสัยทัศน์	4.14	0.69	มาก	4.57	0.78	มากที่สุด
รวม	4.35	0.61	มาก	4.64	0.63	มากที่สุด
รวมทั้งสิ้น	4.23	0.74	มาก	4.52	0.61	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ การประเมิน ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า การประเมิน ตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.74) ส่วนความเป็นไปได้ของหลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.61) โดยเรียงจากประเด็นที่มีค่ามากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ 1) การประเมินผล 2) แนวทางในการพัฒนาตามหลักสูตรและ 3) หลักการและเหตุผล

สรุปผลการวิจัย

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของ

แนวทางภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 1.067) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .88) รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 1.08) และด้านวิธีการคิดเชิงปฏิกิริยา ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 1.10) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.65) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิกิริยา ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.62) รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.66) และด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ

2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า

2.1 แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิกิริยา ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เน้นการกระจายอำนาจ และนำกระบวนการ PDCA มาปรับปรุงคุณภาพ และมีพฤติกรรมการบริหารที่ทันสมัย รู้เท่าทันนวัตกรรม เทคโนโลยีสมัยใหม่ และมีความสามารถในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเพิ่มผลผลิตทั้งทางปริมาณและคุณภาพ

2.2 แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง ผู้บริหารรับฟังเหตุและปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีวิจารณญาณ และมีสติ นิ่ง มีความฉลาดทางอารมณ์ แม่นในหลักการ มีองค์ความรู้ที่ครอบคลุมทุกด้าน และเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ปรับปรุง พัฒนา ให้องค์กรเป็นองค์กรคุณภาพอย่างยั่งยืน

2.3 แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ผู้บริหารสามารถสร้างแรงบันดาลใจและสร้างความเชื่อมั่นในด้านต่างๆ ให้แก่ครู โดยทำให้ครูเชื่อมั่นในตัวผู้บริหารและตนเอง สร้างแรงบันดาลใจให้แก่ครูในการปฏิบัติงานให้บรรลุผล เป้าหมายความสำเร็จร่วมกัน จัดบุคคลให้รับผิดชอบงานอย่างชัดเจน

2.4 แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ ผู้บริหารมีการนำจุดอ่อน จุดแข็งภายในโรงเรียนมาพิจารณาเพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการทำงาน โดยนโยบาย หลักการ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ เกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียน ข้อมูลเชิงปริมาณ ข้อมูลเชิงคุณภาพของการดำเนินงานทุกกิจกรรมในปีที่ผ่านมาเพื่อพัฒนาโรงเรียน

2.5 แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ผู้บริหารนำวงจรคุณภาพ PDCA มาปรับปรุงคุณภาพในสถานศึกษา ให้มีความสามารถในการวิจัยเพื่อ

แก้ปัญหาและพัฒนาการเพิ่มผลผลิตทั้งทางปริมาณและคุณภาพ มีรูปแบบการบริการแบบความคิดเชิงรุก ด้วยกลยุทธ์ที่หลากหลาย

2.6 ผลการประเมิน ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.74) และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.61)

อภิปรายผล

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีประเด็นอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า

1.1 สภาพปัจจุบันของแนวทางภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ และด้านวิธีการคิดเชิงปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เยาวรินทร์ ยี่มรอด (2559) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดในภาคตะวันตก ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยโดยศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ 5 ประการคือ 1) ผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง 2) ความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ 3) การมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต 4) วิธีการคิดเชิงปฏิบัติ 5) การกำหนดวิสัยทัศน์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ระดับมาก 2) คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดในภาคตะวันตก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ

.....

ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิกิริยา รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ และด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี จิริญเวท (2555) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า 1) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และในภาพรวมแนวทางการพัฒนารายด้านในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับดังนี้ คือ องค์ประกอบที่ 3 มีความสามารถในการพยากรณ์และกำหนดอนาคตได้ องค์ประกอบที่ 2 มีความสามารถในการรวบรวมข้อมูลต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ได้ องค์ประกอบที่ 4 การมีความคิดเชิงปฏิกิริยา องค์ประกอบที่ 5 มีการกำหนดวิสัยทัศน์ และองค์ประกอบที่ 1 การมีกิจกรรมที่ใช้ความคิดความเข้าใจระดับสูง 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในภาพรวมแนวทางการพัฒนารายข้อในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งความคาดหวัง หรือสิ่งที่พยากรณ์ว่าอยากให้ผู้นำมีหรือผู้นำเป็นเพื่อเป็นการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งเป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากรได้มีส่วนร่วมและพัฒนาองค์กรสู่เป้าหมายที่สำเร็จ

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวิธีการคิดเชิงปฏิกิริยา ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เน้นการกระจายอำนาจ และนำกระบวนการ PDCA มาปรับปรุงคุณภาพ และมีพฤติกรรมการบริหารที่ทันสมัย รู้เท่าทันนวัตกรรม เทคโนโลยีสมัยใหม่ และมีความสามารถในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเพิ่มผลผลิตทั้งทางปริมาณและคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนสิชา ธรรมรักษ์ (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือสวนกุหลาบวิทยาลัย ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในเครือสวนกุหลาบวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารงานวิชาการโรงเรียนในเครือ สวนกุหลาบวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนในเครือสวนกุหลาบวิทยาลัย มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง มีความเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน และอาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งผู้บริหารควรใช้หลักการแก้ปัญหานั้นๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ และมีความเป็นประชาธิปไตยมากที่สุด

2.2 แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง ผู้บริหารรับฟังเหตุและปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีวิจารณญาณ และมีสติ นิ่ง มีความฉลาดทางอารมณ์ แม่นในหลักการ มีองค์ความรู้ที่ครอบคลุมทุกด้าน และเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน และชุมชน เข้ามามี

.....

ส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ปรับปรุง พัฒนา ให้องค์กรเป็นองค์กรคุณภาพอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนัฐ พรหมศรี (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบหลักองค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีแนวทางในการนำไปใช้ที่สำคัญ 4 แนวทาง ได้แก่ 1. แนวทางการใช้กระบวนการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา (SWOT Analysis) 2. แนวทางการกำหนดสถานภาพปัจจุบันของสถานศึกษา 3. แนวทางการนำผลการวิเคราะห์สภาพภายในและสภาพภายนอกของสถานศึกษา ประมวลเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา 4. แนวทางการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่และสอดคล้องกับพหุวัฒนธรรมและการเสริมสร้างสันติสุขแนวทางนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปใช้ มีแนวทางในการนำไปใช้ที่สำคัญ 4 แนวทาง ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างหลากหลาย โดยวิธีการประชุม การสนทนากลุ่มย่อย การระดมพลังสมอง การรับฟังความคิดเห็น เปิดโอกาสร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ และร่วมกันกำหนดกลยุทธ์ จากผู้ซึ่งมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของบริบทพื้นที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ทำให้การบริหารจัดการองค์กรบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

2.3 แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ผู้บริหารสามารถสร้างแรงบันดาลใจและสร้างความเชื่อมั่นในด้านต่างๆ ให้แก่ครู โดยทำให้ครูเชื่อมั่นในตัวผู้บริหารและตนเอง สร้างแรงบันดาลใจให้แก่ครูในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลเป้าหมายความสำเร็จร่วมกัน จัดบุคคลให้รับผิดชอบงานอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด นาคขวัญ, ชูศักดิ์ เอกเพชร และชาฟี๊ะ แอห์ลิ่ง (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เอฟ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านวัฒนธรรมขององค์กร ด้านการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร ด้านการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร และด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ควรตั้งคณะทำงานเพื่อการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์ โดยมีบทบาทหน้าที่ในการกำกับ ติดตาม ประเมินผลงานตามทิศทางที่ได้กำหนดไว้ โดยต้องร่วมมือกันทุกฝ่ายในการบริหารการศึกษาให้เป็นไปตามกลยุทธ์ที่ได้วางไว้ โดยผู้บริหารกำหนดกล

ยุทธให้บุคลากรในการมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคตเพื่อบุคลากรจะได้มีแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานได้ตามความถนัด และความรักหรือชอบในงานนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี

2.4 แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ ผู้บริหารมีการนำจุดอ่อน จุดแข็งภายในโรงเรียนมาพิจารณาเพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการทำงาน โดยนำนโยบาย หลักการ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ เกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียน ข้อมูลเชิงปริมาณ ข้อมูลเชิงคุณภาพของการดำเนินงานทุกกิจกรรมในปีที่ผ่านมาเพื่อพัฒนาโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Waston (2000); ศรสวรรค์ บุญณกรณ์ชัย, 2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของผู้บริหารในภาคเอกชน ประเทศแคนาดา โดยใช้แบบสอบถามและการโทรศัพท์สัมภาษณ์ผลการศึกษา พบว่า ผู้นำในภาคเอกชน รับรู้ถึงความสำคัญอย่างมากเกี่ยวกับกระแสโลกาภิวัตน์การมีวิสัยทัศน์การทำงานเป็นทีม ความสามารถในการเรียนรู้ทักษะการสอน การเจรจาต่อรองทักษะระหว่างบุคคล จริยธรรม ทักษะของการเป็นผู้ประกอบการการแก้ปัญหาความคิดริเริ่ม ความอดทน การใช้เทคโนโลยีและการตื่นตัวกับกระแสโลกาภิวัตน์เป็นความสามารถที่สำคัญของผู้บริหารปรับวิธีการลดขนาดกำลังคนในการทำงานและยอมรับในความหลากหลายของสังคมที่มีความสำคัญด้วยเช่นกัน

2.5 แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ผู้บริหารนำวงจรคุณภาพ PDCA มาปรับปรุงคุณภาพในสถานศึกษา ให้มีความสามารถในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเพิ่มผลผลิตทั้งทางปริมาณและคุณภาพ มีรูปแบบการบริการแบบความคิดเชิงรุกด้วยกลยุทธ์ที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณฤดี มณฑลจรัส, อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนประชารัฐ กรณีศึกษาจังหวัดพัทลุง ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนประชารัฐ กรณีศึกษาจังหวัดพัทลุง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการยกระดับการปฏิบัติงานขององค์กรอย่างมีวิสัยทัศน์ด้านการเป็นต้นแบบด้านภาวะผู้นำด้านการบริหารจัดการบุคลากรอย่างมีอาชีพ ด้านการบริหารจัดการองค์การอย่างมีอัตลักษณ์และด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนประชารัฐ กรณีศึกษาจังหวัดพัทลุง ด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) แนวทางการกำหนดกลยุทธ์ประกอบด้วย การดำเนินงาน 3 ประการ ได้แก่ (1) การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการกำหนดกลยุทธ์ (2) การเปรียบเทียบกลยุทธ์ด้วยกระบวนการ Benchmarking และ (3) การวิพากษ์กลยุทธ์โดยผู้เชี่ยวชาญ และ 2) แนวทางการนำแผนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติประกอบด้วย การดำเนินงาน 3 ประการ ได้แก่ (1) การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ (2) การพัฒนาบทบาทของบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง และ (3) การศึกษาดูงานในโรงเรียนที่มีผล การปฏิบัติงานเป็นเลิศ การวิจัยครั้งนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับ

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธของผู้บริหารสถานศึกษาอันจะเป็นประโยชน์ต่อการยกระดับการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการ โรงเรียนประชารัฐต่อไป

2.6 ผลการประเมิน ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี จิรัญเวท (2555) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่า 1) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และในภาพรวมแนวทางการพัฒนารายด้านในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการวางแผนกลยุทธ์ได้อย่างสร้างสรรค์ มีกระบวนการดำเนินงานที่เป็นระบบชัดเจน และสามารถโน้มน้าวใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยวิธีการเสริมแรง สร้างแรงบันดาลใจ ขวัญกำลังใจ และเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และบริหารโรงเรียน รวมถึงกระตุ้นให้ครูได้ตั้งศักยภาพของตนมาพัฒนางานให้มีคุณภาพและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทางด้านประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษา

1.1 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาสถานศึกษาหรือใช้เป็นแนวทางในการนำสถานศึกษาบรรลุความสำเร็จตามที่ตั้งไว้

1.2 การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 สามารถใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ยกระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

1.3 ผลการวิจัยได้แนวทางการพัฒนาข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นองค์ความรู้ในการพัฒนางานวิจัยในระดับสูงต่อไป

2. ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาสังกัดอื่นๆ

2.2 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เพื่อยกระดับภาวะผู้นำเชิง กลยุทธของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

2.3 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการสรรหาวิธีการบริหารงานด้วยการกำหนดทิศทางที่ชัดเจน และดำเนินงานได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

เอกสารอ้างอิง

- เกศรา สิริทิแก้ว. (2558). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21* ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- คมกฤษ พรหมฉิน. (2560). *การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในศตวรรษที่ 21*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ชนัญ พรหมศรี. (2560). *การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ณิรดา เวชญาติลักษณ์. (2560). *ภาวะผู้นำทางการบริหาร*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรพจน์ แบนเนียน และคณะ. (2565). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามหลักทฤษฎีปาปนิคสูตรของ* ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 5(2), 129-142.
- นวลจันทร์ จันทนพ. (2559). *การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาล* ในจังหวัดจันทบุรี ระยองและตราด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา): มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราข. (2556). *ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Leadership and strategic Leaders)*. พิมพ์ครั้งที่ 8. บริษัท ทริปปี้ล กรุ๊ป จำกัด : กรุงเทพมหานคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2555). *หลักแนวคิดทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. ชลบุรี : มนต์รี.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2551). *ภาวะผู้นำและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : แอล.ที.เพรส.
- มนสิชา ธรรมรักษ์. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายกลุ่มทวิวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

- เยาวรินทร์ ยี่มรด. (2559). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2551). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์*. วารสารการจัดการสมัยใหม่, 6(2), 1-10.
- วรรณฤดี มณฑลจรัส และอนุสรุ สุวรรณวงศ. (2560). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในโครงการโรงเรียนประชารัฐ กรณีศึกษาจังหวัดพัทลุง*. วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร, 10(2), 244-260.
- วารุณี จิรัญเวท. (2555). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. Doi: [10.14457/NSTRU.the.2012.31](https://doi.org/10.14457/NSTRU.the.2012.31)
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2553). *ผู้บริหารโรงเรียนสามมิติการพัฒนาวิชาชีพสู่ความเป็นผู้บริหารที่มี ประสิทธิภาพ*. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังน่านวิทยา.
- ศรสวรรค์ บุญณกรณ์ชัย. (2561). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1*. สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกริก.
- สมคิด นาคขวัญ, ชูศักดิ์ เอกเพชร และชาฝัน แอหล่ง. (2561). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี*. การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2562). *ภาวะผู้นำเชิงพุทธ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. (2561). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2561-2564) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 : ชัยภูมิ*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2.
- สุวิมล มธูรส, กิตติ รัตนราช และอนันต์ อุปสอด. (2562). *การศึกษาไทย 4.0 ในบริบทของผู้บริหารสถานศึกษา*. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 8(2), 266-278.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Waston, S.H. (2000). Leadership Requirements in the 21st Century: the Perceptions of Canadian Private Sector Leaders. *Dissertation Abstracts International*. 13(1), 43-57.